

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Rruga Naim Frashëri Nr 37, Tiranë , ALBANIA

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL PËR EFEKT MARRJEN E
SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE TË LËNDËS
HISTORI**

1) HYRJE

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës Histori është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit – IZHA, për t'u ardhur në ndihmë të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve, si dhe të gjithë mësuesve të lëndës Histori për t'u përgatitur për testimin kombëtar për marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi është zhvilluar duke iu përgjigjur kërkesave që MASH-i ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore – edukative të mësuesve;
- programet përkatëse lëndore;
- aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi si dhe të lëndës Histori në veçanti;
- përmbajtjen shkencore të lëndës Histori sipas programeve lëndore përkatëse.

2) QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës Histori është hartuar për të mbështetur dhe nxitur zhvillimin profesional të tyre. Programi është hartuar nga grupi i punës duke mbajtur parasysh përmbushjen e dy qëllimeve kryesore.

- *Së pari*, të ofrohet si një program orientues për t'u ardhur në ndihmë Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave të Arsimit të rretheve si dhe të gjithë mësuesve të lëndës Histori në arsimin parauniversitar për të realizuar

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASH që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese në bazë rrethi. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

- *Së dyti*, si një program i detyruar, veçanërisht për mësuesit që këtë vit do të marrin shkallët e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje gjithëvjetoje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e aftësive dhe kompetencave profesionale të kuadrit mësimdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejtë në rritjen e efektivitetit të procesit mësimor, drejt një mësimdhënieje të suksesshme.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Realizimin në praktikë nëpërmjet demonstrimit konkret të aftësive të fituara, e në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

3) PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e shkallëve të kualifikimit të mësuesve të lëndës Histori është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër, për të cilat testohen mësuesit. Për secilën fushë janë renditur njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së Historisë për të përmbushur me sukses rubrikat e testimit.

Programi është ndërtuar duke pasur si pikënisje standardet bazë të përgjithshme të mësuesit si dhe standardet lëndore të mësuesit. Përshkallëzimi i kompetencave profesionale që lidhen me secilën fushë të testimit do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë nevojat e tij si dhe çështjet në të cilat duhet të thellohet më shumë.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Sipas këtij formati, për secilën fushë prezantohen kompetencat që mësuesit duhet të zotërojnë në fushën e njohurive dhe aftësive si dhe literatura përkatëse rekomanduese që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Fusha : Dokumentet zyrtare

Rezultati Mësuesi do të jetë i aftë të...	Literatura e rekomanduar:
<ul style="list-style-type: none"> • zërthejë dokumentacionin shkollor për arsimin parauniversitar; • zbatojë në praktikën e përditshme kërkesat që burojnë nga zbatimi i këtij dokumentacioni; • demonstrojë zbatimin konkret të udhëzimeve të MASH në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-mësimnxënies. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ligji për arsimin parauniversitar. • Dispozitat Normative për arsimin parauniversitar (DN). • Të drejtat e nxënësve (Neni 21). • Qeveria e nxënësve (Neni 37). • Mësuesi, të drejtat e detyrat (Nenet 43,44,45). • Organet kolegjiale në shkollë (Nenet 51, 53. 54). • Udhëzimi Nr. 49, dt. 27.12.2006 i MASH "Për hartimin e objektivave të arritjeve të nxënësve". • Udhëzimi Nr.38 , dt.09.10.2007 i MASH "Për zhvillimin e orëve të lira në shkollë". • Udhëzimi Nr. 35, dt.09.10.2007 i MASH "Për lirinë e mësuesit për orët mësimore të parashikuara në programin lëndor". • Udhëzimi Nr. 37, dt.09.10.2007 i MASH "Për paraqitjen e personelit të shkollës në mjediset shkollore". • Udhëzimi i MASH Nr. 17, datë 29.06.2010 "Për strukturën dhe planet mësimore në Arsimin Parauniversitar për vitin shkollor 2010-2011". • Udhëzimi Nr. 21, datë 23.07.2010 "Për normat e punës mësimore edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e Arsimit Parauniversitar". • Udhëzimi i MASH, Nr. 26 datë 10.08.2010 "Për mbarëvajtjen e punës mësimore edukative në sistemin e Arsimit Parauniversitar në vitin shkollor 2010-1011. • Udhëzimi i Alterteksit 2010-2011 • Rregulloren Nr 4998, datë 27.07.2010 për vlerësimin e nxënësve në gjimnaz • "Kualifikimi i mësuesve – Teste 2008, 2009 2010", IKT – Maj 2008. • Udhëzues për zhvillimin e kurrikulës së gjimnazit - IKT, 2009.

Fusha : Programet lëndore

Rezultati

Mësuesi do të jetë i aftë të...

- interpretojë integrimin e standardeve të të nxënit të lëndës së historisë në programet lëndorë;
- identifikojë parimet e përgjithshme të ndërtimit të programeve të Historisë në arsimin e detyruar dhe të mesëm;
- interpretojë ndryshimet në strukturë e në përmbajtje të programeve të kësaj lënde në të gjitha nivelet e shkollimit;
- vlerësojë koherencën vertikale të kurrikulës së lëndës së Historisë (sigurimi i vazhdimësisë së programeve nga njëri vit në tjetrin);
- vlerësojë koherencën horizontale të kurrikulës së Historisë (lidhjen e ndërsjellë midis drejtimeve të së njëjtës fushë apo fushave të ndryshme);
- ndërtojë një model planifikimi tematik mbi bazën e objektivave të programit të lëndës së Historisë.

Literatura e rekomanduar:

- Standardet e përmbajtjes: Histori (për arsimin e detyruar).
- Standardet e arritjes: Histori (për arsimin e detyruar).
- Standardet e nxënies për gjimnazin - IKT, 2009.
- Programet lëndore: Histori, arsimit 9-vjeçar dhe i mesëm.
- "Vendi dhe përmbajtja e lëndës së historisë në arsimin e detyruar": Buletini "Kurrikula dhe shkolla", Histori-Gjeografi, Nr.5 - ISP, 2004.
- "Parime dhe kritere bashkëkohore të përmbajtjes së programit të historisë 6": Buletin "Në fokus të ndryshimeve kurrikulare" - Lëndët shoqërore - QTKA, 2005.
- "Historia 7, një përfaqje e re e historisë së kohës së sotme": Buletin "Në fokus të ndryshimeve kurrikulare - Lëndët shoqërore - QTKA, 2006.
- "Programi dhe teksti "Historia 7" në frymën e reformimit të shkollës": Buletin "Në fokus të ndryshimeve kurrikulare - Lëndët shoqërore - QTKA, 2006.
- Udhëzues për mësuesit. Shkencat shoqërore: Edukim qytetar, Histori, Gjeografi - IKS, 2006.
- Vendlindja: Material në ndihmë të mësuesit për modulet e vendlindjes, klasa e 5-të - IKT, 2008.
- Kurrikula në bazë shkolle. Kurrikula modulare - IKS, 2007.
- Udhëzues kurrikular i gjimnazit për lëndën e Historisë, klasa 10-12^{të} - IZHA, 2010.

Fusha : Aspekte të pedagogjisë dhe metodologjisë në mësimdhënie-nxënie

Rezultati

Mësuesi do të jetë i aftë të...

Literatura e rekomanduar:

Metodologjia

- demonstrojë teorikisht dhe praktikisht përdorimin e metodave, teknikave dhe strategjive të ndryshme ndërvepruese për mësimdhënien e lëndës së Historisë;
- administrojë me efektivitet të mësuarit e individëve, grupeve dhe të gjithë klasës, duke e ndryshuar mësimdhënien në përshtatje me fazat e mësimit dhe nevojat e nxënësve;
- evidentojë mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përbushjen e objektivave të programit të kësaj lënde;
- hartojë objektivat specifike të arritjeve të nxënësve në tri nivele nisur nga objektivat e programit.

Vlerësimi i nxënësve

- demonstrojë përdorimin e formave dhe teknikave të ndryshme të vlerësimit të nxënësve për lëndën e Historisë;
- hartojë teste për matjen dhe diagnostikimin në vazhdimësi të arritjeve të nxënësve në Histori;
- interpretojë rezultatet e vlerësimit të nxënësve, në funksion të nxitjes së progresit të nxënësve.

- Programet e lëndës Histori për arsimin e detyruar dhe të mesëm (rubrika: Metodologjia për realizimin e programit).
- Udhëzues kurrikular për lëndën Histori për gjimnazin (rubrika mbi metodologjinë), klasa 10-12^{të} - IZHA, 2010;
- Mësimdhënia me në qendër nxënësin - QTKA, 2005.
- Metodatat ndërvepruese të mësimit, fq.95 - IKT, 2008.
- Mësimdhënia dhe të nxënësit ndërveprues: Modele për zhvillimin e të menduarit kritik të nxënësve; B. Musai, CDE, 2005.
- Braktisja e fshehtë : Objektivat minimalë të domosdoshëm për nxënësin - Tiranë, 2007.
- Të mësuarit me objektiva "Modeli A-94" - ISP,1995.
- Si t'i hartojmë objektivat e arritjeve të nxënësve: Histori-Gjeografi. - IKT, 2008.
- Strategjitë e të mësuarit - ISP, Tiranë, 1995.
- "Hyrje në mësimdhënien e diferencuar" - IKS, 2006 (9- vjeçare dhe e mesme).
- "Vlerësimi dhe hartimi i testeve, histori-gjeografi": Buletin "Në fokus të ndryshimeve kurrikulare - Lëndët shoqërore- QTKA, 2005.

Fusha : Përmbajtja shkencore e lëndës**Rezultati****Mësuesi do të jetë i aftë të...**

- shpjegojë konceptet kryesore me të cilat operon lënda e Historisë;
- interpretojë lidhjet shkak-pasojë midis proceseve e dukurive që trajton kjo lëndë;
- demonstrojë lidhjen midis njohurive të lëndës me njohuritë e disiplinave të tjera brenda fushës ose jashtë saj;

Literatura e rekomanduar:

- Tekstet shkollore të historisë për arsimin e detyruar e të mesëm.
- Plutarku, *"Jetë paralele"*.
- *Konferenca e Paqes në Paris: Gjashtë muaj që ndryshuan botën*, Margaret Mackmilan.
- *"Histori e shkurtër e Ballkanit"*, Zhorzh Kastelan.
- *"Përpyqjet e Mbretit Zog për stabilitet në Shqipëri"*, Bernd Fisher.
- *Histori e Kosovës*, Noel Malkolm.
- *20 vjet ngatërresa ballkanike*, Edith Durham
- *"Histori e shqipëtarëve"*, Edwin Jacques.
- *"Shqipëria: gjashtë muaj Mbretëri"*, Frederiko Salleo.
- *"Kujtime"*, Eqerem Bej Vlora.
- *Këshilli Kombëtar 1920*, Kaliopi Naska.
- *Reforma agrare kolonizuese në Kosovë*, Marenglen Verli.
- *Përpyqjet e Kosovës për pavarësi*, Ana Lalaj.
- *Shqipëria në rrjedhat e Luftës së Ftohtë*, Hamit Kabo.
- *Ilirët*, Neritan Ceka.
- *Ata që shpallën Pavarësinë*, Bardhosh Gaçe.
- *Lufta në Shqipëri 1939-1945*, Muharrem Dezhgiu.
- *Shqipëria 1939-1945*, Bernd Ficher.